

οἰκονόμος ἐνθέτει ἐκάστην πρωΐαν εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ γιλεκίου του. Κατὰ τοῦτο ὁμοιάζει — καὶ μοι φαίνεται πολὺ φυσικόν, — μὲ τὸν ἄλλον σκηπτουχόν τοῦ γέλωτος, τὸν Σουρῆν, ἐπίσης ἀδαῇ οἰκιακῆς διευθύνσεως. Πρέπει ἀκόμη νὰ προσθέσω, — καὶ ἐλπίζω νὰ μὴ παρέλειψα τίποτε χαρακτηριστικόν — ὅτι ὁ Παντόπουλος εἶνε συνήθως σοβαρός. Πρᾶγμα περιέργον ἐκ πρώτης ἀλλ' ὄχι μοναδικόν. Τὸ μειδιάμα σπανίως διαστέλλει τὰ χεῖλη ἐκείνου, ὁ ὁποῖος σκορπίζει περὶ αὐτὸν τὸν γέλωτα παταγώδη καὶ εὐφρόσυνον, — γέλωτα τοῦ ὁποῖου ἡ ἡχώ θὰ ἐπιζήση, ἀντιλαλουμένη ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν καὶ περιβάλλουσα τὸ ὄνομα τοῦ καλλιτέχνου, ἕως οὐ σθεσθῇ ἡρέμα μετ' αὐτοῦ εἰς τοῦ χρόνου τὸ ἀχανές.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Ο ΓΕΡΟ ΘΑΝΟΣ

Εἶτανε γέρος, ναί· μὰ ἡ καρδιά του δὲν ἤξερε γερατειά. Δούλευε σὰν παλικάρι, συλλογιζότανε σὰν ἄντρας, ἀγαποῦσε σὰ μάννα. Ἡ ἀγάπη τὴν ἔθρεφε ὅλη του τὴ ζωή. Νέος ὄντας ἐλάτρευε τὴ χαδεμένη του τὴ Μάρω, τὴ Μάρω ποῦ πρόφταζε δὲν πρόφταζε νὰ τοῦ χαρίσῃ μιὰ μονάκριβη κόρη. Σὰν ἀκολουθοῦσε τὸ λείψανό της εἶταν ἀσπρισμένα τὰ μαλλιά του ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά. Μιὰ τρομερὴ νυχτιά τοῦ τῆς ἐλεύκανε τίς τρίχες ἐκείνες. Ἡ νυχτιά ποῦ γεννοῦσε ἡ Μάρω τὴ Φρόσω, ποῦ ὁ Θάναος μπῆκε κ' εἶδε ἄξαφνα ἓνα λιμπιστὸ κοριτσάκι στὸ πλάγι τῆς νεκρῆς μάννας του.

Ὅταν ἔγειν ἄντρας ὁ Θάναος ἀγαποῦσε τὴ Φρόσω, τὴ μονάκριβη κόρη του. Γιὰ κείνη ζοῦσε, καὶ γιὰ κείνη δούλευε στὸ μικρὸ περιβόλι. Ἀ δὲν εἶτανε γιὰ κείνη, ἰ ποῦ μπορούσε νὰ βαστάξῃ τὴ στέρνηση τῆς ἀγαπημένης του Μάρως!

Τὰ χρόνια πρέπει τὸν πόνο ἢ νὰ τονε γιατρέψουν, ἢ νὰ τὸν πνίξουν μέσα στὸν τάφο, μὰ σωματικὸς εἶναι, ψυχικὸς εἶναι. Τῆς Φρόσως τὰ δεκάξη ἐκείνα χρόνια, ποῦ τ'ἀβλεπες κι ἀνθούσανε στὸ παρθενικὸ πρόσωπό της, τότεν γιάτρεψαν τὸν πόνο τοῦ Θάναου. Μόνο ποῦ τὸν κεντοῦσε ἀκόμα κάτι βαθεῖα βαθεῖα μέσα του, σὰν τὴν κοίταζε κατάρματα κάποτε. Τῆς ἔμοιαζε τῆς μακαρίτισσας ἡ μικρή.

Τὸν εἶχε ξεχασμένον κι αὐτὸν τὸν κρυφὸ καημὸ σὰν τὴν πάντρευε· ἔκλαιγε, μὰ εἶταν ἀπὸ τὴ χαρά του.

Ἀχ, καὶ νὰ τὴν ἔπαιρν' ὁ Χάρος καὶ τούτη τὴ δευτέρῃ του ἀγάπη! Δὲν εἶταν ὁ Χάρος τώρα, εἶταν ὁ Δαίμονας! Ὅτι ἔκαμ' ἐγγόνι ὁ Θάναος, ὅτι φύτρωσε τρίτο βλαστάρι μὲς τὴν καρδιά του, τὴν ξελάγιασαν τὴν ὁμορφὴ Φρόσω, τὸν τρέλλαναν τὸν ἀπελπισμένο τὸν ἄντρα της, κ' ἔμεινε ὁ γέρος ὁλομόναχος στὸ μικρὸ σπιτικό του μὲ τὴ μικροῦλα τὴ Μάρω του!

Εἶταν κάτασπρα τώρα πιά τὰ μαλλιά του. Ἐτρεμαν τὰ χεῖλη του τώρα, καὶ τὴν καρδιά του τήνε ματώναναν δυὸ μεγάλες πληγές. Τῆς Φρόσως ἡ

πληγὴ τὴν ξανάνοιξε καὶ τὴν ἄλλη, τῆς πρώτης ἀγάπης του. Ἄν εἶχε τύχη νὰ ζῇ ἡ φρόνιμη Μάρω του δὲ θενᾶπερτε τὸ τρομερὸ αὐτὸ ἀστροπελέκι στὸ σπιτικό.

Εἶρχουνταν ὥρες ποῦ δὲν μπορούσε πιά νὰ βαστάξῃ. Ἐπαιρνε στὰ γόνοτα τὴ μικροῦλα, τὴν κοίταζε σὰν τοῦ χαμογελοῦσε καὶ πολεμοῦσε νὰ πιάσῃ τὰ γένεια του, καὶ δὲν μπορούσε πιά νὰ βαστάξῃ. Πήγαινε νὰ ραγίσῃ πιά ἡ καρδιά του. Τὴν ἄφινε καταγῆς τὴ μικροῦλα, κ' ἔβγαινε πάλι στὸ περιβόλι, κ' ἔσκαβε, ἔσκαβε. Τὸν περέχυνε ὁ ἴδρος τὸ γερο-Θάναο. Ἀναπνοὴ πιά δὲν εἶχε. Ἐμπαινε μέσα κατακοιμμένος, ἀφανισμένος. Ἐτρωγε μὲ πολλὴ ὄρεξιν, κ' ὕστερα κοιμοῦντανε σὰ μολύβι.

— Ποῦθε νὰ τοῦ ἔρχεται τόση ὄρεξιν καὶ τόσος ὕπνος, ἔλεγαν κάποτε οἱ γειτόνοι. Ὁ Θεὸς πρέπει νὰ τοῦ τὰ δίνῃ αὐτὰ τὰ καλὰ, γιὰ χάριν τῆς μικροῦλας τῆς Μάρως του.

Ναί. Εἶτανε ὁ Θεὸς ποῦ τονε λένε δουλειά.

Α.

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΤΕΧΝΗΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Μυριάκις ἐδόθη ὁ ὀρισμὸς τῆς ζωῆς· ἀληθῶς ὅμως οὐδεὶς ἐκ τῶν ὀρισμῶν εἶναι ἐπαρκής. Περί τῆς γενέσεως τῆς ζωῆς πλεῖστα ἐγένοντο ὑποθέσεις καὶ ἐν τούτοις ἀκριβῶς οὐδὲν γνωρίζομεν. Τὰ τε ζῶα καὶ τὰ φυτὰ πολλαπλασιάζονται· πολλαπλασιαζόμεθα διαρκῶς, ἀλλ' εἰλικρινῶς ἀγνοοῦμεν πράγματι ὅ,τι πράττομεν. Ἀναμφιλέκτως πάντες οἱ ἐρευνήσαντες τὰ φαινόμενα τῆς γενέσεως παρετήρησαν τὴν συγχώνευσιν τῶν δύο μικροσκοπικῶν κυττάρων. Ἀληθῶς ἡ ἀρχὴ ἀπάντων τῶν ὄντων ἀποτελεῖται ἐκ μικροτάτου κυττάρου, ἡ ἐκ δύο εἰς τ' ἀνώτερα ζῶα. Τὸ κύτταρον τοῦτο παρήχθη ἐν τῇ ὀργανώσει τῶν γονέων, ἔχει δὲ ἐν ἑαυτῷ ἑκτακτον ἰσχύν, δι' ἧς διαιρούμενον εἰς δύο, μετὰ ταῦτα εἰς τέσσαρα, ὕστερον εἰς δέκα ἔξ καὶ μετέπειτα εἰς τριάκοντα δύο, καὶ καθέξῃς οὕτω διαιρούμενον, πολλαπλασιαζόμενον καὶ μεταπλαστούμενον παράγει μυριάδας ὁμοίων κυττάρων· τὸ ἀρχικὸν εἶναι ἡ πηγὴ, ὁ βλαστὸς τοῦ μέλλοντος σώματος, καὶ ἐγκλείει τὰ στοιχεῖα τῶν τάσεων τοῦ σώματος τούτου, τῆς φυσιολογίας του καὶ συνήθως τῶν ἀσθενειῶν του· τὸ πρωτογόνον τοῦτο ἄτομον περιλαμβάνει πραγματικῶς ἅπαν τὸ μέλλον ὄν, μετὰ πλείστων χαρακτῆρων, οἵτινες μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν θέλουσιν ἐκδηλωθῇ. Τοῦτο εἶναι ἑκτακτον, ἀκατανόητον· ἀποτελεῖ γεγονὸς θαυμασιώτατον, γεγονὸς ὅμως ἀληθὲς περὶ οὗ ἀσφαλεστάτως ἔχομεν εἰδήσεις.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως πολλάκις ἡ γνώσις πρὸς ἐξηγήσιν· γνωρίζομεν πλεῖστα πράγματα ἅτινα οὐδὲν ἔξηγουμεν, ἔνεκα τούτου ἀφοῦ ὁμολογοῦμεν τὴν ἡμετέραν ἀγνοίαν περὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, δύναται τις νὰ φέξῃ ἡμᾶς ἐπιχειροῦντας νὰ θίξωμεν τὸ ζήτημα τῆς τεχνῆς τῆς δημιουργίας. Ἡ παρατήρησις εἶνε βásiμος, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θεωροῦμεν καλὸν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας.

Δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὴν ζωὴν, ὑπὸ τὴν τελειοτέραν αὐτῆς ἐκδήλωσιν· τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ θηλαστικοῦ ἢ τοῦ πτηνοῦ, εἴτε τοῦ βατραχίου ἢ τοῦ ἐντόμου· πρέπει νὰ κατέλθωμεν χαμηλότερον, εἰς τὸν